

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/73/2024
Identifikačné číslo spisu:	8218200665
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8218200665.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. T., narodeného N., zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, proti žalovanému A., narodenému N. zastúpenému advokátom JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom, Bardejov, Dlhý rad 16, o odstránenie stavieb a o vzájomnej žalobe na zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/8/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. januára 2024 sp. zn. 9Co/2/2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej „súd prvej inštancie“, „okresný súd“) rozsudkom zo 07. septembra 2022 č. k. 5C/8/2018-347 rozhodol tak, že žalobu, ktorou sa žalobca domáhal odstránenia stavieb súpisné číslo XXX kurín a súpisné číslo XXX hospodárska budova nachádzajúce sa v katastrálnom území R. Q., obci R. Q., okrese T. zapísané v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva číslo XXX z pozemkov zapísaných v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. XXX ako parcela registra C č. 123/4 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 533 m², ako parcela registra C č. 123/45 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 85 m², na liste vlastníctva č. XXX ako parcela č. 123/39 - zastavaná plocha a nádvorie výmere 26 m², na liste vlastníctva č. XXX ako parcela registra C č. 123/43 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 267 m², ako aj vzájomnú žalobu na zriadenie vecného bremena zodpovedajúceho povinnosti žalobcu strpieť právo prechodu peši a prejazdu motorovými vozidlami cez príľahlé pozemky v zmysle priloženého geometrického plánu, zamietol (I., II. výrok). O trovách konania rozhodol tak, že stranám sporu nárok na ich náhradu podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) nepriznal (III. výrok).

1.1. Po právnej stránke okresný súd rozhodnutie odôvodnil v zmysle ust. § 135c a § 151o zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“, „Občiansky zákonník“), § 137 CSP, § 23 a § 24 zákona č. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách, § 36, § 37 zákona č. 122/1975 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve a § 60, § 61 zákona č. 90/1988 Zb. o

poľnohospodárskom družstevníctve.

1.2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca si uplatnil svoj nárok podľa § 135c OZ, ktorý sa týkal tzv. neoprávnenej stavby. Súd prvej inštancie konštatoval, že objekty, ktoré sú predmetom konania (kurín a hospodárska budova) sú v zmysle listu vlastníctva poľnohospodárskymi budovami a sú stavbami v zmysle stavebného zákona. V súvislosti s riešením otázky oprávnenosti, resp. neoprávnenosti predmetných stavieb poukázal na právne predpisy týkajúce sa poľnohospodárskeho družstevníctva (najprv zákonom č. 49/1959 Zb. účinným od 1. októbra 1959, zákonom č. 122/1975 Zb., účinným od 1. januára 1976 a zákonom č. 90/1988 Zb., účinným od 1. júla 1988) s konštatovaním, že, ak družstvo postavilo družstevné stavby, malo právny titul na ich zriadenie, pričom podstatnou okolnosťou bolo, či stavebník mal oprávnenie postaviť stavbu v čase, keď ju reálne stav. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v tomto smere neuviedol žiadne konkrétne skutkové tvrdenia, ktoré by odôvodňovali záver, že v čase zriadenia uvedených stavieb nemal stavebník oprávnenie na ich postavenie. Žalovaný v rámci procesnej obrany skutkovo poukázal na skutočnosť, že uvedené stavby mali byť postavené počas režimu socialistickej republiky, kedy sa mali zakladať družstvá a družstevné stavby a bežnou praxou bolo, že družstvo stavalo stavby na cudzích pozemkoch. Žalobca tieto skutkové tvrdenia žalovaného výslovne nepoprel, preto ich súd prvej inštancie v zmysle § 151 ods. 1 CSP považoval za nesporné. Ďalej súd prvej inštancie poukazoval, že žalobca však nie je výlučným alebo podielovým spoluvlastníkom parcely CKN č. 123/43 (evidovaná na LV č. XXX), na ktorom je taktiež umiestnená stavba súp. č. XXX (hospodárska budova). Súd prvej inštancie zistil, že parcela CKN č. 123/43 je v podielovom spoluvlastníctve I. T., W. A. a spoločnosti TORNO s.r.o., pričom žiaden z týchto spoluvlastníkov nie je stranou sporu. Žalobca na pojednávaní konanom 7. septembra 2022 navrhol pripustenie spoločnosti TORNO s.r.o. do konania na strane žalobcu, avšak súd prvej inštancie postupom podľa § 153 CSP na tento procesný návrh neprihliadol, keďže nebol uplatnený včas.

1.3. Vzhľadom na závery o tom, že stavby, ktoré sú predmetom tohto konania, neboli neoprávnenými stavbami, súd prvej inštancie žalobu žalobcu o odstránenie stavby v zmysle § 135c OZ zamietol ako nedôvodnú. Zároveň poukázal na to, že v časti odstránenia stavby z parcely č. 123/43, evidovanej na LV č. XXX, nebol stranou sporu žiaden z podielových spoluvlastníkov tejto parcely, čo bol ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby v tejto časti.

1.4. Vzájomnú žalobu - návrh na zriadenie vecného bremena v zmysle § 151o ods. 3 OZ spočívajúceho v práve prechodu pešo, prejazdom motorovými vozidlami a poľnohospodárskymi strojmi cez parcely vo vlastníctve žalobcu v rozsahu vyznačenom geometrickým plánom O. súd prvej inštancie zamietol, nakoľko nemal k dispozícii aktuálny stav evidencie parciel, ktorých sa zriadenie vecného bremena malo týkať a v zmysle žalovaným predloženého geometrického plánu by ho nebolo možné zapísať do katastra nehnuteľností a poukázal tiež na absenciu úplného okruhu strán sporu, ktorých sa zriadenie vecného bremena týkalo, pričom išlo o tzv. nútené spoločenstvo (§ 78 CSP).

1.5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Žalobca bol v konaní neúspešný ohľadne žaloby o odstránenie stavieb a žalovaný ohľadne vzájomnej žaloby na zriadenie vecného bremena, preto obom stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 9. januára 2024 č. k. 9Co/2/2023-414 rozsudok súdu prvej inštancie aplikujúc § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a žalovanému priznal podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorého nároku rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2.1. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne posúdil uplatnený nárok žalobcu v zmysle § 135c ods. 1 OZ, keď skúmal splnenie podmienok vyplývajúcich z hypotézy tejto právnej normy. V danom prípade nebolo medzi stranami sporu sporné, že ide o stavbu, a že stavby, ktoré sú predmetom tohto konania, sú postavené na cudzom pozemku. Súd prvej inštancie správne skúmal, či v danom prípade možno predmetné stavby klasifikovať ako neoprávnené. Žalobca viacnásobne zvyrazňoval skutočnosť, že počas celého konania tvrdil, že sa v danom prípade ide o neoprávnené stavby, avšak k tomuto tvrdeniu nepredložil a ani nenavrhol žiadne dôkazy. Na druhej strane sa žalovaný vyjadril, že nesúhlasí s tvrdením žalobcu o tom, že stavby nie sú oprávnené a naopak, tvrdil, že boli postavené v súlade so zákonom č. 42/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách, preto ich nemožno považovať za stavby neoprávnené alebo nedovolené. Z hľadiska unesenia dôkazného bremena odvolací

súd poukázal na to, že žalobu v tejto veci podal žalobca a pokiaľ tvrdil nejaké skutočnosti, bol povinný ich aj preukázať. Uviedol, že prejednáváná vec je špecifická tým, že ide o obdobie tzv. socialistického režimu, keď je všeobecne známe, že dochádzalo až k násilnému združovaniu pozemkov súkromných vlastníkov do družstiev a došlo aj k „združstevneniu“ pozemkov, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v areáli hospodárskeho dvora, kde je vlastníkom jednotlivých stavieb žalovaný a vlastníkom pozemkov, okrem iných subjektov, aj žalobca. Odvolací súd poukázal tiež na to, že od žalovaného, ktorý nadobudol originálnym spôsobom vlastnícke právo k stavbám, ktoré sú predmetom tohto konania v konkurznom konaní, nebolo možné požadovať, aby preukazoval oprávnenosť jednotlivých stavieb, pričom súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne vychádzal z príslušných ustanovení jednotlivých zákonov, ktoré upravovali poľnohospodárske družstevníctvo, z ktorých jednoznačne vyplývalo, že družstvá boli oprávnené na družstevných pozemkoch stavať stavby potrebné pre činnosť družstva. Z charakteru stavieb, ktoré sú predmetom tohto konania, teda kurín a hospodárska budova, nepochybne vyplývalo, že išlo o stavby, ktoré boli v minulosti zriadené pre účely výkonu poľnohospodárskeho družstevníctva a v tomto ohľade nebolo smerodajné to, za účinnosti ktorého právneho predpisu boli tieto stavby postavené, nakoľko všetky spomínané predpisy oprávňovali družstvá k stavbe poľnohospodárskych stavieb. Žalobca teda neunesol dôkazné bremeno na preukázanie jeho tvrdenia o tom, že v danej veci sú stavby neoprávnené, a preto súd prvej inštancie správne žalobu žalobcu zamietol.

2.2. Vo vzťahu k stavbe súp. č. XXX zároveň podľa názoru odvolacieho súdu správne súd prvej inštancie uviedol, že žalobu je potrebné zamietnuť aj z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitimácie, nakoľko stavba súp. č. N. sa nachádza aj na parcele CKN č. 123/43, evidovanej na LV XXX, ktorej vlastníkom nie je žalobca, ale iné subjekty. Pokiaľ žalobca poukázal na to, že súd prvej inštancie mohol rozhodnúť o odstránení časti stavby, ktorá sa nachádza na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu, odvolací súd poukázal na to, že vzhľadom na charakter a účel predmetnej budovy nie je podľa jeho názoru v danom prípade možné takéto čiastočné odstránenie stavby. Takýto spôsob v zásade nemožno úplne vylúčiť, avšak je ho možné realizovať iba vzhľadom na taký charakter a účel jednotlivých stavieb, ktoré by bolo možné oddeliť so zachovaním ich samotného účelu využitia.

2.3. Odvolací súd poukázal i na to, že žalobca tvrdil, že stavby sú neoprávnené, avšak nepoukázal ani na jeden konkrétny relevantný dôvod, ktorý by mal svedčať o tom, že stavby sú neoprávnené. Pokiaľ žalobca poukazoval na to, že nebolo preukázané ani povolenie realizácie stavieb, tak pre účely tohto konania nie je potrebné túto skutočnosť zisťovať, pričom odvolací súd poukázal na to, že z príslušných ustanovení zákona o poľnohospodárskom družstve nepochybne vyplývalo právo zriadiť takéto stavby, pričom tieto závery boli postačujúce pre posúdenie tejto právnej veci. Odvolací súd tiež poukázal na to, že je vzhľadom na odstup času, sťažené preukazovanie určitých skutočností, a preto je možné vychádzať zo všeobecne známych skutočností, ktoré sú v zhode aj s rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít. Pokiaľ súd prvej inštancie uviedol, že žalobca neunesol v predmetnom civilnom sporovom konaní bremeno tvrdenia ani bremeno dôkazu, tak odvolací súd korigoval toto tvrdenie a uviedol, že žalobca síce tvrdil určité skutočnosti, jednak tie, ktoré neboli ani medzi stranami sporné, teda že ide o stavby postavené na cudzom pozemku, ale aj tvrdenie o tom, že ide o stavby neoprávnené, ale právo toto tvrdenie žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol na základe § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, priznal voči neúspešnému žalobcovi, nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v celom rozsahu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodňuje tým, že súd uplatnil ustanovenia Civilného sporového poriadku o popretí skutkových tvrdení a o sporných a nesporných skutočnostiach spôsobom, ktorý je v rozpore so zmyslom a účelom týchto zákonných ustanovení, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces a tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov dovolania prípustného podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ uviedol, že cit. „vidí naplnenie dovolacieho dôvodu dovolania prípustného podľa § 420 písm. f) CSP v

tom, že súd prvej inštalácie svojím nesprávnym právnym posúdením nespornosti skutočností, od ktorých záviselo jeho rozhodnutie, porušil jeho právo na spravodlivý proces". Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštalácie, keď považoval za kľúčovú a nespornú skutočnosť tvrdenú žalovaným, že predmetné stavby boli postavené počas režimu socialistickej republiky, keď bolo bežnou praxou, že družstvo stavalo stavby na cudzích pozemkoch, z dôvodu, že žalobca uvedené skutkové tvrdenia žalovaného výslovne nepoprel (§ 151 ods. 1 CSP). Tento záver namietal, nakoľko podľa jeho názoru predmetné vyjadrenie žalovaného nebolo možné posúdiť ako skutkové tvrdenia, ako aj to, že opakovane v priebehu konania tvrdenia žalovaného o „oprávnenosti“ stavieb poprel. Odvolací súd na túto námietku v odôvodnení svojho rozhodnutia podľa jeho názoru nereagoval.

3.2. Dovolateľ zdôraznil tiež, že počas celého konania uvádzal, že v prípade stavieb žalovaného ide o neoprávnenú stavbu na cudzom pozemku, uviedol aj to, že v tejto súvislosti nie je podstatnou ani skutočnosť, že stavby sú zapísané v katastri nehnuteľností, keďže táto skutočnosť nevypovedá o ich oprávnenosti. Dovolateľ uviedol tiež, že pokiaľ súd založil svoje skutkové závery na podľa jeho názoru „nesporných“ skutočnostiach, takouto nespornou skutočnosťou môže byť podľa názoru dovolateľa len tvrdenie žalovaného o tom, že predmetné stavby boli postavené „za režimu socialistickej republiky“. Toto je jediné skutkové tvrdenie, ktoré žalovaný v konaní predložil, a ktoré on nepoprel. Naopak v konaní zo strany žalovaného nebolo predložené tvrdenie, že k pozemkom, na ktorých sú sporné stavby zriadené, mal stavebník, ktorý tieto stavby zriadil, právo družstevného užívania. Žalovaný netvrdil, že by pozemky vo vlastníctve žalobcu, boli pozemkami združenými podľa zákona č. 49/1959 Zb., 122/1975 Zb., 90/1988 Zb., ku ktorým vzniklo právo družstevného užívania. Skutkový záver súdu o tom, že stavby boli zriadené subjektom, ktorý mal právo družstevného užívania k týmto pozemkom, a že samotné pozemky boli združené do jednotného roľníckeho družstva, a že k nim vzniklo právo družstevného užívania, nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, ani v skutkových tvrdeniach žalovaného, žalobca ich teda nemal z akého dôvodu popierať. Na okraj dovolateľ považoval za potrebné uviesť, že pokiaľ odvolací súd zdôraznil, že „je nesporné, že žalovaný poukázal na to, že tieto stavby boli postavené v súlade so zákonom č. 42/1959 Zb.“, nie je zrejmé, k čomu má toto konštatovanie odvolacieho súdu smerovať, keďže zákon č. 42/1959 Zb. bol zákonom „o dokumentácii stavieb“, teda právnym predpisom stavebného práva a nezakladal oprávnenie na zriadenie stavby z hľadiska existencie vzťahu k pozemku, ale upravoval vypracúvanie, prejednávania a schvaľovania dokumentácie stavieb, tak, ako to vyplýva z jeho ust. § 1.

3.3. Dovolateľ poukázal v podanom dovolaní aj na to, že dovolací súd nie je viazaný určením, pod ktorý prípad prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP spadá dovolateľom vymedzená otázka.

3.4. K dôvodom dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ označil za nesprávne právne posúdenie - právne posúdenie odvolacieho súdu zhodné so súdom prvej inštalácie, že pokiaľ sa vlastníka pozemkov žalobou podľa § 135c Občianskeho zákonníka domáha odstránenia stavby spočíva na vlastníckom pozemku dôkazné bremeno, že ide o stavbu neoprávnenú. Podľa názoru dovolateľa v prípade, že sa vlastníka pozemku žalobou domáha odstránenia cudzej stavby na svojom pozemku, zaťažuje vlastníka stavby dôkazné bremeno, že na zriadenie stavby mal právo a v prípade, že takéto právo nepreukáže, musí byť stavba považovaná za neoprávnenú. Ak je na pozemku zriadená stavba, ktorej odstránenia sa vlastníka pozemku domáha, je dôkazné bremeno o tom, že zásah do vlastníckeho práva vlastníka pozemkov bol vykonaný v súlade so zákonom, teda, že stavba bola na pozemku zriadená oprávnene, na strane vlastníka stavby. Citoval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/52/2010 24. júna 2010 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 19/2009 zo dňa 26. januára 2011. Keď žalovaný chcel zabrániť odstráneniu stavieb, bolo na jeho strane dôkazné tvrdenie, že ide o stavby oprávnené a povinnosť toto tvrdenie preukázať, keďže v opačnom prípade neexistoval právny dôvod, pre ktorý by mal súd odoprieť ochranu vlastníckemu právu žalobcu. Uviedol, že pokiaľ súdy oboch inštancií vec posúdili tak, že toto dôkazné bremeno, ako aj bremeno tvrdenia, preniesli na žalobcu, je toto právne posúdenie nesprávnym právnym posúdením veci. Ďalej uviedol, že vzhľadom na to, že žalobca (zrejme žalovaný - poznámka dovolacieho súdu) poukazoval na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, je potrebné uviesť, že do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ nemožno zaradiť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky.

3.5. Dovolateľ považoval za nesprávne aj právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dôvodom na zamietnutie žaloby vlastníka pozemku na odstránenie neoprávnenej stavby skutočnosť, že stavba nestojí len na pozemku žalujúceho vlastníka, ale aj iných pozemkoch, patriacich

iným vlastníkom. Podľa jeho názoru správnym je také právne posúdenie, podľa ktorého je vlastník pozemku, na ktorom stojí neoprávnená stavba, oprávnený domáhať sa jej odstránenia bez ohľadu na skutočnosť, že táto stavba stojí aj na iných pozemkoch, ktoré nie sú vo vlastníctve žalobcu, pričom namietal, že právne posúdenie odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou súdnou praxou. Citoval rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/44/2012 z 1. septembra 2014, podľa ktorého: „Za neoprávnenú stavbu v zmysle § 135c ods. 1 OZ sa považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku; pre posúdenie, či ide o stavbu neoprávnenú, nie je podstatné, či stavebník mal stavebné povolenie a ani vedomie (súhlas) orgánu obce o stavbe. Pre kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej postačuje, ak stojí na cudzom pozemku len sčasti. Cudzím pozemkom pre zriaďovateľa stavby je každý pozemok, ku ktorému nemá vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, prípadne obligačné právo umožňujúce zriadenie stavby". Z citovaného rozhodnutia nepochybne vyplýva, že dôvodom pre zamietnutie žaloby nemôže byť samotná skutočnosť, že žalobca nie je vlastníkom všetkých pozemkov, na ktorých stavba stojí a že má aktívnu legitímáciu domáhať sa odstránenia stavby zo svojich pozemkov. Dovolateľ tiež uviedol, že citované rozhodnutie podporuje aj vyššie uvedený dovolací dôvod, vzťahujúci sa k nositeľovi dôkazného bremena vo vzťahu k oprávnenosti, či neoprávnenosti stavby.

4. Žalovaný vo vyjadrení k podanému dovolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj rozhodnutie súdu druhej inštancie považuje za správne, dostatočne odôvodnené, pričom nie je naplnený žiaden dovolací dôvod, ktorý by zakladal dôvodnosť zásahu do právoplatného súdneho rozhodnutia. Navrhol dovolanie zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Prípustnosť dovolania podľa 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je podľa názoru žalovaného naplnená, nakoľko prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je daná, ak právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Uvedenú skutočnosť však žalobca nepreukázal. Žalovaný v týchto súvislostiach uviedol, že dôkazné bremeno o neoprávnenosti alebo nedovolenosti stavby nesie žalobca, a že on ako žalovaný v danej veci dostatočným spôsobom preukázal oprávnenosť stavby, čo je posilnené ich zápisom v popisnej a grafickej časti operátu katastra nehnuteľností, a preto nemôže existovať pochybnosť o ich oprávnenosti, nakoľko kataster nehnuteľností je evidenčným orgánom, ktorý vykonal zápis stavieb do katastra nehnuteľností výlučne na základe listín odôvodňujúcich splnenie podmienok pre výstavbu, existenciu a zápis tej ktorej stavby a v konaní práve žalovaný nepreukázal opak. K dovolacej námietke žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu, že súd v rozpore s ustálenou súdnou praxou žalobu zamietol aj na základe skutočnosti, že stavba stojí na viacerých pozemkoch, pričom nie všetky vlastnícky patria žalobcovi, pričom na podporu svojich tvrdení poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6MCdo/44/2012, žalovaný uviedol, že žalobca dospel k nesprávnemu výkladu citovaného rozhodnutia, ktorý je v praxi nerealizovateľný, a zároveň nenapĺňajúci ani prípustnosť dovolania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6.1. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním" a

dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

10. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), no o taký prípad v prejednávanej veci nešlo.

11. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita odvolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

12. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

13. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

14. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

17. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f) CSP, ktorou žalobca vymedzil jednak tým, že súd uplatnil ustanovenia Civilného sporového poriadku o popretí skutkových tvrdení a o sporných a nesporných skutočnostiach spôsobom, ktorý je v rozpore so zmyslom a účelom týchto zákonných ustanovení, čím porušil právo žalobcu na spravodlivý proces, jednak tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

18. Prvý z dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že súd prvej inštancie založil svoj skutkový záver len na tvrdení žalovaného, že „stavby vo vlastníctve žalovaného, ktorých odstránenia sa žalobca z pozemkov domáha, mali byť postavené počas režimu socialistickej republiky, kedy sa mali zakladať družstvá a budovať družstevné stavby, a to aj stavby, ktoré sú predmetom súdneho konania, pričom malo byť bežnou praxou, že družstvo stavalo stavby na cudzích pozemkoch“, a tým, že toto tvrdenie súd prvej inštancie nesprávne považoval za nespornú skutočnosť v zmysle § 151 ods. 1 CSP z dôvodu, že ho on (žalobca) výslovne nepoprel, a odvolací súd uvedené vady nenapravil. Tým namietal nedostatok potrebných skutkových tvrdení zo strany žalovaného pre rozhodnutie o tom, že stavba je oprávnená.

19. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať

všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

20. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

21. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

22. Dovolací súd v odpovedi na uvedenú námietku poukazuje na ods. 25. a 26. dovolania, v ktorom sám dovolateľ uvádza, že nespornou skutočnosťou môže byť len tvrdenie žalovaného o tom, že predmetné stavby boli postavené „za režimu socialistickej republiky“, pretože toto tvrdenie on (dovolateľ) skutočne nepoprel.

22.1. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd zistil, že rozhodnutia súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, ktoré spolu tvoria jeden celok, neboli založené len na tomto jednom skutkovom tvrdení žalovaného, ako tvrdí dovolateľ. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ods. 56., 18., 20. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorých súd prvej inštancie uviedol dôkazy, z ktorých vyvodil svoj skutkový záver, ktorý následne právne posúdil, ako aj na ods. 14. až 17. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý konštatoval správnosť skutkových a právnych záverov prijatých súdom prvej inštancie. Z ods. 56. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie pri posúdení veci vychádzal aj z dôkazu znaleckým posudkom č. 35/2004 znalca O. zo dňa 06. 05. 2004, z ktorého zistil, že dotknuté stavby boli v tom čase, (v čase vyhotovenia znaleckého posudku - pozn. dovolacieho súdu) vo vlastníctve Poľnohospodárskeho družstva G., a že celý hospodársky dvor bol už v tom čase vybudovaný na pozemkoch, ktoré nie sú vlastnícky vysporiadané. V odseku 14. odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd uviedol svoj skutkový záver, že je nesporné, že túto stavbu nezriaďoval jej súčasný vlastník (žalovaný - pozn. dovolacieho súdu), ktorý túto stavbu nadobudol až v roku 2004, a že žalobca nepopieral ani tvrdenia žalovaného, že pozemky, na ktorých sú stavby postavené, užíval žalovaný v minulosti na základe nájomnej zmluvy. Problém nastal vtedy, keď sa vlastníkom pozemkov stal žalobca. Zároveň dovolací súd poukazuje na ods. 18. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil aj na zisteniach z listov vlastníctva č. N.. a č. N. k. ú. R. Q., podľa ktorých sú obe stavby evidované v katastri nehnuteľností s prideleným súpisným číslom a ako druh stavby pri oboch dotknutých stavbách je uvedené, že ide o poľnohospodársku budovu (druh stavby - 2). Ďalej poukazuje na ods. 20. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde je uvedené skutkové zistenie, že aj v čase vypracovania posudku zo dňa 06. 05. 2004 boli stavby evidované na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností (list vlastníctva č. XXX pre k. ú. R. Q.). Nie je tak pravdivé tvrdenie dovolateľa v dovolaní, že súdy založili svoj zamietavý právny záver len na jedinom nespornom skutkovom tvrdení žalobcu, že predmetné

stavby boli postavené „za režimu socialistickej republiky“.

23. Druhý z dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodnil nepreskúmateľnosťou odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie pre nedostatok dôvodov, pričom konkrétne namietal, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nie je možné zistiť, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ako vec právne posúdil, aký skutkový stav a ustanovenia ktorého z troch, ním citovaných právnych predpisov, upravujúcich družstevné hospodárenie, na zistený skutkový stav aplikoval. Zároveň vytýkal odvolaciemu súdu, že túto vadu nenapravil.

24. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

24.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery, na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sporu, (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom), odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

25. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

25.1. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol, potvrdil s odôvodnením, že považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne stotožňujúc sa so závermi súdu prvej inštancie. Svoje úvahy a myšlienkové postupy, ktoré ho viedli k záveru o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie uviedol podrobne v ods. 14. až 17. odôvodnenia svojho rozsudku, v ktorých sa vyporiadal s odvolacími námietkami žalobcu (prakticky totožnými s dovolacími námietkami). V nich rozviedol závery o minulom (z obdobia socialistického režimu) právnom stave spoločného družstevného užívania (obhospodarovania) pôdy pozemkov súkromných vlastníkov, v ktorom čase boli dotknuté stavby zriadené. V odôvodnení sa vysporiadal s námietkami žalobcu voči skutkovému stavu zistenému súdom prvej inštancie, s námietkami voči zdrojom a charakteru zistených skutočností (ich spornosť, resp. nespornosť), dôkazným bremenom ako aj s použitou právnou úpravou súdom prvej inštancie, ako je uvedené podrobne vyššie vo vzťahu k prvému dovolaciemu dôvodu. Pokiaľ dovolateľ na okraj dovolania upozorňuje, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol cit.: „tieto stavby boli postavené v súlade so zákonom č. 42/1959 Zb.“, pričom však zákon č. 42/1959 Zb. bol zákonom „o dokumentácii stavieb“, dovolací súd uvádza, že je zjavné, že ide len o chybu v písaní čísla zákona tzv. preklep v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu, keď správne malo byť napísané zákon č. 49/1959 Zb., ako vyplýva z citácie použitých ustanovení zákona v preskúvanom rozhodnutí súdu prvej inštancie.

25.2. V kontexte uvedeného dovolací súd pripomína, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020). Je potrebné zdôrazniť i to, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že právne aspekty posudzovania danej veci môže dovolací súd vecne preskúmať, avšak iba pri uplatnení dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) ,b), c) CSP. Prípadné právne posúdenie veci sa síce môže premietnuť (aj) do porušenia práva na spravodlivý proces, ak právne závery súdu boli celkom zjavne nedôvodné, či arbitrárne, čo však v danej veci nebolo zistené.

26. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený, či rozporuplný. Odvolací súd sa vysporiadal aj s jednotlivými odvolacími dôvodmi a podal vysvetlenie, prečo ich nepovažoval za dôvodne uplatnené (viď ods. 14. až 17. odôvodnenia). Nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (II. ÚS 78/05).

27. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

28. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

29. Žalobca podal dovolanie aj podľa § 421 písm. a) CSP, v rámci ktorého namietal, že nižšie súdy sa svojím záverom, že dôvodom na zamietnutie žaloby vlastníka pozemku na odstránenie neoprávnenej stavby je skutočnosť, že stavba nestojí len na pozemku žalujúceho vlastníka, ale aj iných pozemkoch, patriacich iným vlastníkom, odklonili od ustálenej súdnej praxe uvedenej v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. septembra 2014 sp. zn. 6MCdo/44/2012, podľa ktorého cit.: „Za neoprávnenú stavbu v zmysle § 135c ods. 1 OZ sa považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku; pre posúdenie, či ide o stavbu neoprávnenú, nie je podstatné, či stavebník mal stavebné povolenie a ani

vedomie (súhlas) orgánu obce o stavbe. Pre kvalifikáciu stavby ako neoprávnenej postačuje, ak stojí na cudzom pozemku len sčasti. Cudzím pozemkom pre zriaďovateľa stavby je každý pozemok, ku ktorému nemá vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, prípadne obligačné právo umožňujúce zriadenie stavby".

30. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31. V zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné:

32. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu". V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017; podobne tiež napr. 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017).

32.1. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

32.2. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa. V rozhodovacej praxi dovolacieho súdu je tiež ustálený názor, v zmysle ktorého sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

33. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, čo sa považuje za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu. Do tohto pojmu patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikátúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v

Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

34. Zhrnúc vyššie uvedené, z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (k tomu pozri R 1/2018).

35. Dovolací súd sa najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

36. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalobca poukázaním na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 1. septembra 2014 sp. zn. 6MCdo/44/2012, ktoré rozhodnutie možno považovať za ustálenú súdnu prax najvyššieho súdu, pretože v ňom obsiahnuté názory neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili, ale akceptovali a vecne na ne nadviazali napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/297/2021, 4Obdo/35/2023 atď... (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

36.1. Dovolací súd porovnaním skoršieho rozhodnutia s daným prípadom dospel k záveru, že nejde o podobný prípad. Vo veci sp. zn. 6MCdo/44/2012 bol riešený prípad stavby postavenej na hranici susediacich pozemkov a stavba iba svojou časťou strechy zasahovala na cudzí pozemok, pričom žalobcami v tomto konaní boli všetci vlastníci cudzieho pozemku. V danej veci však ide o prípad, keď obe celé stavby stoja na cudzích pozemkoch, ktorých vlastníkmi (spoluvlastníkmi) sú osoby odlišné od stavebníka. Predovšetkým však dovolateľom spomínaný judikát nerieši dovolateľom namietaný dôvod zamietnutia žaloby, a to otázku aktívnej vecnej legitímácie v prípade, keď jedna z dotknutých stavieb nestojí len na pozemkoch žalujúceho vlastníka, ale aj na pozemku, ktorého spoluvlastníkmi sú iné osoby, ktoré nie sú stranami sporu. Skutkový stav v posudzovanej veci, a tým aj jej právne posúdenie sú v relevantných otázkach odlišné od skutkového stavu veci, a tým právneho posúdenia v prípade dovolateľom poukazovaného rozhodnutia najvyššieho súdu.

36.2. V tejto veci preto dovolací súd nezistil odklon od dovolateľom konštatovanej ustálenej rozhodovacej praxe, a teda dovolanie podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné.

37. Dovolateľ podal dovolanie aj z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

38. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

38.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom, (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

39. Dovolateľ výslovne v dovolaní nenaformuloval konkrétnu právnu otázku, ktorú by bolo potrebné riešiť v danom konaní. Netvrdil ani, že by tu existovala právna otázka, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ako predpokladá § 421 ods. 1 písmeno b) CSP, ktorý dovolací dôvod dovolateľ uplatňuje. Namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, že, pokiaľ sa vlastníka pozemkov žalobou podľa § 135c OZ domáha odstránenia stavby, spočíva na ňom dôkazné bremeno, že ide o stavbu neoprávnenú. Správnym právnym posúdením je podľa neho také posúdenie, že vlastníka stavby zaťažuje dôkazné bremeno, že na zriadenie stavby mal právo a v prípade, že takéto

právo nepreukáže, musí byť stavba považovaná za neoprávnenú. Zároveň citoval uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/52/2010 zo dňa 24. júna 2010 o dôkaznom bremene a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 19/2009 zo dňa 26. januára 2011 o ochrane slobody vlastníctva. Citoval aj judikát R 71/2018, ktorý upravuje čo patrí do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Takto vymedzený dovolací dôvod podľa názoru dovolacieho súdu smeruje skôr k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. že odvolací súd sa pri riešení otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ však v dovolaní výslovne neuviedol, v čom sa odvolací súd odchýlil od relevantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu zmeniť, alebo či ide o právnu otázku dovolacím súdom doteraz nevyriešenú.

39.1. Jednou z obligatórnych náležitostí dovolania je, že v ňom musí byť uvedené, v čom dovolateľ vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania; táto náležitosť je odlišná od dovolacieho dôvodu. Účel tejto požiadavky spočíva pritom v tom, aby sa dovolateľ ešte pred podaním dovolania zoznámil s relevantnou judikatúrou dovolacieho súdu, a aby po zoznámení sa s ňou zväžil, či také dovolanie má šancu na úspech. To znamená, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, porov. § 432 ods. 2 CSP), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania; mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 CSP je naplnený a prečo.

39.2. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom ohľadne jeho tvrdenia o neoprávnenosti stavby. Pre rozhodnutie bola teda významná otázka dôkazného bremena.

39.3. Dovolací súd v odpovedi na námietku dovolateľa poukazuje na vyššie uvedené odôvodnenie vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, a to namietanej vade nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie v procese ustálenia skutkového stavu veci. Oba súdy (súdu prvej inštancie i odvolací súd) použili teóriu dôkazného bremena, pričom odvolací súd v ods. 18. odôvodnenia svojho rozsudku korigoval názor súdu prvej inštancie, ktorý svoje rozhodnutie založil na závere, že žalobca neunesol bremeno tvrdenia a ani bremeno dôkazu. Uvedený názor odvolací súd korigoval tak, že žalobca tvrdil, že ide o stavbu neoprávnenú, avšak toto tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázal. V konečnom dôsledku oba súdy dospeli k záveru, že tvrdenie žalobcu o neoprávnenosti stavby nebolo preukázané, ale bolo vyvrátené, pretože žalovanému sa podarilo preukázať, že v danom prípade išlo o stavbu oprávnenú. Šlo o stavby postavené za socialistického režimu na základe práva družstevného užívania na tzv. družstevných pozemkoch podľa právnych predpisov upravujúcich v tom čase poľnohospodárske družstevníctvo, ktoré právo neskôr zaniklo. Tvrdený charakter pozemkov žalobcu v minulosti ako združených vyplýva z viacerých skutočností, jednak z obdobia, kedy boli stavby na pozemkoch patriacich súkromným vlastníkom zriadené (obdobie tzv. socialistického režimu), a právneho režimu hospodárenia na poľnohospodárskych pozemkoch v tom čase (socialistické vlastníctvo pôdy), z charakteru stavebníka, ktorým bol právny predchodca poľnohospodárskeho družstva, teda jednotné roľnícke družstvo (procesy transformácie poľnohospodárstva v prvej polovici 90. rokov, podľa zákona č. 42/1992 Zb.), z charakteru stavieb - kurín a hospodárska budova ako stavby potrebné pre činnosť poľnohospodárskeho družstva. Oprávnenosť stavby vyplýva aj z prideleného súpisného čísla a z evidencie v katastri nehnuteľností, na ktorú skutočnosť poukazoval žalovaný od počiatku sporu, keďže tieto úkony (pridelenie súpisného čísla a zápis do evidencie nehnuteľností) predpokladajú skúmanie práva stavby správnym orgánom podľa stavebného zákona resp. zákona o evidencii nehnuteľností, ako aj zo skutočností, že predchádzajúci vlastníci pozemkov (právní predchodcovia žalobcu) nenamietali neoprávnenosť stavieb na ich pozemkoch a uzatvárali nájomné zmluvy so žalovaným.

39.4. Pokiaľ bol žalobca presvedčený o neexistencii práva stavby odvodeného od práva družstevného užívania podľa zákonov o poľnohospodárskom družstevníctve existujúceho v čase zariadenia stavieb, ku ktorému hmotnoprávnu posúdeniu dospel súd prvej inštancie i odvolací súd, zaťažovalo ho v konaní dôkazné bremeno vyvrátiť dokázané skutočnosti odôvodňujúce existenciu tohto práva. Pre úspech v spore za danej procesnej situácie zo strany žalobcu nepostačovalo iba opakovanie nespornej skutočnosti, že ide o stavby postavené na cudzích pozemkoch, ale bolo potrebné tvrdiť, a predovšetkým preukazovať

konkrétne skutočnosti vyvracajúce obranu žalovaného založenú na tom, že išlo o stavby postavené na základe časovo neobmedzeného práva k pozemku (práva družstevného užívania). Takúto aktivitu však žalobca nevyvinul, ako správne konštatoval odvolací súd v ods. 18. odôvodnenia svojho rozsudku. Preto súbor došlo k zamietnutiu žaloby z dôvodu neunesenia dôkazného bremena.

39.5. Dovolateľom namietané právne posúdenie odvolacieho súdu, že pokiaľ sa vlastník pozemkov žalobou podľa § 135c OZ domáha odstránenia stavby, spočíva na ňom dôkazné bremeno, že ide o stavbu neoprávnenú, nie je nesprávne. Naopak je v súlade so zásadou platnou v rámci dokazovania, že ak sa strana dovoláva určitého právneho následku, musí preukázať skutkové predpoklady, s ktorými právna norma tento následok spája. Táto zásada je prijímaná aj súdnou praxou: „Dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností leží na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky, ide teda o toho účastníka, ktorý existenciu takýchto skutočností tvrdí.“ (II. ÚS 38/2015). Preto je správne aj dovolateľom v dovolaní predkladané ako správne právne posúdenie, že vlastníka stavby zaťažuje dôkazné bremeno, že na zriadenie stavby mal právo, a v prípade, že takéto právo nepreukáže, musí byť stavba považovaná za neoprávnenú. Obe právne posúdenia otázky dôkazného bremena v prípade žaloby podľa § 135c Občianskeho zákonníka predkladané dovolateľom sa navzájom nevylučujú ani nenahrádzajú, ako sa nesprávne domnieva dovolateľ, ale obstoja popri sebe. Jedno z nich sa týka dôkazného bremena žalobcu a druhé dôkazného bremena žalovaného v spore podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Každý z nich pre úspech v spore musí tvrdiť a preukázať existenciu skutočností, z ktorých vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky (neoprávnenosť / oprávnenosť stavby).

40. Z uvedených dôvodov preto dovolateľom vymedzené otázky nespĺňajú kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovení § 432 až § 435 CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť ani spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

41. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, dovolací súd nezistil v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu dovolateľom namietanú vadu zmätočnosti, teda žiaden prípustný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a dovolanie nebolo prípustné ani podľa § 421 ods. 1 CSP. Preto bolo potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c) a f) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné a nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

42. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.